KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 27.9.2021 r.
COM(2021) 608 final

2021/0309 (NLE)

Wniosek

DECYZJA WYKONAWCZA RADY

w sprawie zatwierdzenia oceny planu odbudowy i zwiększania odporności Rumunii

{SWD(2021) 276 final}

2021/0309 (NLE)

Wniosek

DECYZJA WYKONAWCZA RADY

w sprawie zatwierdzenia oceny planu odbudowy i zwiększania odporności Rumunii

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,

uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241 z dnia 12 lutego 2021 r. ustanawiające Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności[1], w szczególności jego art. 20,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

a także mając na uwadze, co następuje:

(1) Pandemia COVID-19 ma destrukcyjny wpływ na gospodarkę Rumunii. W 2019 r. produkt krajowy brutto (PKB na mieszkańca) Rumunii wyniósł 36,8 % średniej unijnej. Według prognozy Komisji z lata 2021 r. realny PKB Rumunii zmalał w 2020 r. tylko o 3,9 %, a w latach 2020 i 2021 zgodnie z przewidywaniami wzrośnie łącznie o 3,3 %. Kwestie długoterminowe mające wpływ na wyniki gospodarcze w średnim okresie obejmują ryzyko wynikające z pogorszenia się salda obrotów bieżących i utraty konkurencyjności, co mogłoby negatywnie wpłynąć na saldo obrotów bieżących, oraz rosnący dług sektora instytucji rządowych i samorządowych. Biurokracja i niewystarczające zdolności organów publicznych do świadczenia wysokiej jakości usług, w tym usług cyfrowych, negatywnie wpływają na obywateli i przedsiębiorstwa, zwłaszcza małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP), podczas gdy realizacja istotnych reform i inwestycji publicznych jest silnie powiązana z poprawą zarządzania. Jednocześnie na poziom produktu potencjalnego oraz trwały wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu negatywnie wpływają wysokie wskaźniki zagrożenia ubóstwem i wykluczeniem społecznym, które należą do najwyższych w UE.

(2) W dniach 9 lipca 2019 r. i 20 lipca 2020 r. Rada skierowała do Rumunii zalecenia w kontekście europejskiego semestru. Rada w szczególności zaleciła Rumunii, aby ta podjęła wszelkie działania niezbędne do skutecznego zaradzenia pandemii i do wspomożenia gospodarki, a następnie wsparcia jej odbudowy oraz aby prowadziła politykę fiskalną w celu zlikwidowania nadmiernego deficytu. Również w odniesieniu do finansów publicznych Rada zaleciła poprawę przestrzegania przepisów podatkowych i poboru podatków, zapewnienie stabilności publicznego systemu emerytalnego i długoterminowej rentowności funduszy emerytalnych drugiego filaru

[1] Dz.U. L 57 z 18.2.2021, s. 17.

dzięki kompleksowym reformom strukturalnym oraz unikanie wprowadzania stałych środków, które mogłyby zagrażać stabilności fiskalnej. Ponadto Rada zaleciła, aby zwiększono odporność systemu opieki zdrowia, w tym w obszarach dotyczących personelu medycznego i produktów medycznych, oraz poprawiono dostęp do opieki zdrowotnej i jej oszczędność kosztową, m.in. przez przechodzenie na opiekę ambulatoryjną. Szczególnie istotne dla wyzwań społecznych były zalecenia, aby poprawić jakość edukacji i zapewnić jej bardziej włączający charakter, w szczególności w odniesieniu do Romów i innych grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji, podnieść poziom umiejętności poprzez lepsze dostosowanie kształcenia i szkolenia zawodowego i szkolnictwa wyższego do potrzeb rynku pracy, zwiększyć zasięg i podnieść jakość usług społecznych oraz zakończyć reformę dotyczącą minimalnego dochodu zapewniającego włączenie społeczne, a także zapewnić obiektywne określanie płacy minimalnej, które jest spójne z tworzeniem miejsc pracy i konkurencyjnością. Ponadto Rada zaleciła Rumunii zapewnienie odpowiedniego zastąpienia dochodu oraz rozszerzenie środków ochrony socjalnej i dostępności podstawowych usług dla wszystkich. Aby stawić czoła kryzysowi związanemu z COVID-19, Rumunii zalecono łagodzenie wpływu kryzysu na zatrudnienie poprzez wprowadzenie elastycznej organizacji pracy i środków aktywizacji, a także rozwijanie umiejętności i poprawę cyfrowego uczenia się oraz zapewnienie równego dostępu do edukacji. Ponadto Rumunii zalecono zagwarantowanie stabilności finansowej i instytucjonalnej sektora bankowego, zapewnienie gospodarce wsparcia płynności z korzyścią dla przedsiębiorstw i gospodarstw domowych, w szczególności małych i średnich przedsiębiorstw oraz osób samozatrudnionych, a także przyspieszenie realizacji gotowych projektów inwestycji publicznych oraz promowanie inwestycji prywatnych w celu pobudzenia ożywienia gospodarczego. Zalecono ukierunkowanie inwestycji na zieloną i cyfrową transformację, w szczególności na zrównoważony transport, infrastrukturę usług cyfrowych, czyste i wydajne wytwarzanie i wykorzystanie energii i infrastruktury środowiskowej, z uwzględnieniem regionalnych dysproporcji, w tym w regionach górniczych. Rada zaleciła również, aby poprawiono jakość i skuteczność administracji publicznej oraz przewidywalność procesu decyzyjnego, w tym poprzez odpowiednie zaangażowanie partnerów społecznych, a także aby wzmocniono ład korporacyjny przedsiębiorstw państwowych. Po dokonaniu oceny postępów we wdrażaniu tych zaleceń krajowych na chwilę przedłożenia planu odbudowy i zwiększania odporności (RRP) Komisja stwierdza, że poczyniono znaczne postępy w odniesieniu do zalecenia dla tego kraju dotyczącego zagwarantowania stabilności finansowej i instytucjonalnej sektora bankowego oraz zalecenia w sprawie natychmiastowego podjęcia działań w ramach polityki fiskalnej w celu skutecznego zaradzenia pandemii, wspomożenia gospodarki i wsparcia jej odbudowy. Ponadto w pełni wdrożono zalecenie dotyczące utrzymania odpowiedniej płynności dla MŚP i osób samozatrudnionych.

(3) W dniu 2 czerwca 2021 r. Komisja opublikowała szczegółową ocenę sytuacji dla Rumunii na podstawie art. 5 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1176/2011[2]. W wyniku analizy Komisja doszła do wniosku, że w Rumunii występują zakłócenia równowagi makroekonomicznej, związane w szczególności z ryzykiem utraty konkurencyjności kosztowej, pogarszającą się pozycją zewnętrzną

[2] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1176/2011 z dnia 16 listopada 2011 r. w sprawie zapobiegania zakłóceniom równowagi makroekonomicznej i ich korygowania (Dz.U. L 306 z 23.11.2011, s. 25).

i rosnącym deficytem obrotów bieżących, w kontekście ekspansywnej polityki fiskalnej i nieprzewidywalnego otoczenia działalności gospodarczej.

(4) W dniu 31 maja 2021 r. Rumunia przedstawiła Komisji swój RRP, zgodnie z art. 18 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2021/241. Plan ten złożono po przeprowadzeniu procesu konsultacji zgodnie z krajowymi uregulowaniami, przy zaangażowaniu władz lokalnych i regionalnych, partnerów społecznych, organizacji społeczeństwa obywatelskiego, organizacji młodzieżowych i innych odpowiednich zainteresowanych stron. Poczucie odpowiedzialności krajowej za plany odbudowy i zwiększania odporności jest podstawą ich pomyślnej realizacji oraz ich trwałego wpływu na szczeblu krajowym i wiarygodności na szczeblu europejskim Na podstawie art. 19 rozporządzenia (UE) 2021/241 Komisja oceniła adekwatność, skuteczność, efektywność oraz spójność RRP, zgodnie z wytycznymi dotyczącymi oceny zawartymi w załączniku V do tego rozporządzenia.

(5) Plany odbudowy i zwiększania odporności powinny służyć realizacji ogólnych celów Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności ustanowionego rozporządzeniem (UE) 2021/241 („Instrument") oraz Instrumentu Unii Europejskiej na rzecz Odbudowy ustanowionego rozporządzeniem Rady (UE) 2020/2094[3] w celu wspierania odbudowy po kryzysie wywołanym COVID-19. Powinny one promować spójność gospodarczą, społeczną i terytorialną Unii poprzez przyczynianie się do realizacji sześciu filarów, o których mowa w art. 3 rozporządzenia (UE) 2021/241.

(6) Realizacja planów odbudowy i zwiększania odporności państw członkowskich będzie wymagać skoordynowanego wysiłku w zakresie inwestycji i reform w całej Unii. Dzięki skoordynowanej realizacji tych reform i inwestycji przy jednoczesnym wdrożeniu projektów transgranicznych i dotyczących wielu krajów, reformy i inwestycje będą się wzajemnie wzmacniać i generować pozytywne efekty zewnętrzne w całej Unii. W związku z tym około jedna trzecia wpływu Instrumentu na wzrost gospodarczy i tworzenie miejsc pracy w państwach członkowskich będzie wynikać z efektów zewnętrznych pochodzących z innych państw członkowskich.

Wyważona reakcja przyczyniająca się do realizacji sześciu filarów

(7) Zgodnie z art. 19 ust. 3 lit. a) i kryterium 2.1 załącznika V do rozporządzenia (UE) 2021/241 RRP stanowi w dużym stopniu (rating A) kompleksową i odpowiednio wyważoną reakcję na sytuację gospodarczą i społeczną, tym samym przyczyniając się odpowiednio do realizacji wszystkich sześciu filarów, o których mowa w art. 3 tego rozporządzenia, biorąc pod uwagę szczególne wyzwania, przed jakimi stoi Rumunia, i uwzględniając wkład finansowy i wsparcie w formie pożyczki, o które wystąpiono.

(8) Plan opiera się na całościowym podejściu do odbudowy i zwiększenia potencjalnego wzrostu przy jednoczesnym zwiększeniu odporności społeczno-gospodarczej i instytucjonalnej. Plan obejmuje wzajemnie wzmacniające się i spójne reformy i inwestycje, które odnoszą się do obszarów polityki o znaczeniu europejskim, podzielonych na sześć filarów.

(9) W planie kładzie się duży nacisk na filar zielonej transformacji obejmujący środki związane z energią i klimatem, a kluczowe reformy dotyczą stopniowego

[3] Rozporządzenie Rady (UE) 2020/2094 z dnia 14 grudnia 2020 r. ustanawiające Instrument Unii Europejskiej na rzecz Odbudowy w celu wsparcia odbudowy w następstwie kryzysu związanego z COVID-19 (Dz.U. L 433I z 22.12.2020, s. 23).

wycofywania węgla oraz dekarbonizacji transportu drogowego. Oczekuje się, że reformy i inwestycje znacznie obniżą emisyjność sektora energetycznego i uwolnią potencjał w zakresie wykorzystania odnawialnych źródeł energii. Położenie dużego nacisku na efektywność energetyczną budynków prywatnych i publicznych, cyfryzację transportu drogowego i kolejowego oraz rozwój infrastruktury ładowania pojazdów elektrycznych, przystosowanie się do zmiany klimatu i gospodarkę o obiegu zamkniętym ułatwi również zieloną transformację we wszystkich sektorach gospodarki. Plan przyczynia się również do transformacji cyfrowej. Środki przyczyniające się do realizacji celów cyfrowych są obecne w całym planie w odniesieniu do poszczególnych komponentów i koncentrują się na cyfryzacji administracji publicznej (w tym sektora zdrowia, wymiaru sprawiedliwości, środowiska, zatrudnienia i ochrony socjalnej) oraz przedsiębiorstw, na łączności, cyberbezpieczeństwie i umiejętnościach cyfrowych.

(10) Kilka komponentów planu może przyczynić się do wspierania inteligentnego i zrównoważonego wzrostu gospodarczego. W planie określono szereg środków, które m.in. opierają się na wykorzystaniu nowych instrumentów finansowych i utworzeniu Krajowego Banku Rozwoju i co do których oczekuje się, że będą bezpośrednio lub pośrednio wspierać inwestycje prywatne, w tym na rzecz małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP), a także zwiększać zdolność kraju do przyciągania inwestycji oraz tworzenia nowych przedsiębiorstw i miejsc pracy. Celem planu jest również wzmocnienie stabilności fiskalnej poprzez istotne reformy administracji podatkowej, ram podatkowych, zarządzania finansami publicznymi i systemu emerytalnego. W planie przewidziano wzmocnienie spójności społecznej i terytorialnej za pomocą środków strukturalnych na rynku pracy oraz istotnych reform i inwestycji, które są ukierunkowane zarówno na rozwój obszarów miejskich, jak i wiejskich i które mają zmniejszyć dysproporcje terytorialne na poziomie regionalnym, wewnątrzregionalnym i wewnątrzkrajowym.

(11) Oczekuje się, że proponowane reformy i inwestycje wzmocnią ogólną odporność systemu opieki zdrowotnej i zwiększą jego stopień cyfryzacji. Ponadto środki przewidziane w planie mają na celu pomoc przyszłym pokoleniom głównie poprzez stawienie czoła wyzwaniom w zakresie jakości, sprawiedliwości i infrastruktury w systemie edukacji. Modernizacja infrastruktury szkolnej i uniwersyteckiej na obszarach miejskich i wiejskich, cyfryzacja edukacji i system stypendiów w celu zmniejszenia odsetka osób wcześnie przerywających naukę to główne środki służące rozwiązaniu tych problemów.

Sprostanie wszystkim wyzwaniom wskazanym w zaleceniach krajowych lub znacznej części tych wyzwań

(12) Zgodnie z art. 19 ust. 3 lit. b) i kryterium 2.2 załącznika V do rozporządzenia (UE) 2021/241 RRP ma przyczynić się do skutecznego sprostania wszystkim wyzwaniom lub ich znacznej części (rating A), które zostały wskazane w skierowanych do Rumunii zaleceniach krajowych, w tym w zakresie ich aspektów fiskalnych, oraz w zaleceniach wydanych na podstawie art. 6 rozporządzenia (UE) nr 1176/2011, lub wyzwaniom wskazanym w innych stosownych dokumentach formalnie przyjętych przez Komisję w ramach europejskiego semestru. Zalecenia dotyczące natychmiastowej reakcji na pandemię środkami polityki fiskalnej można uznać za wykraczające poza zakres rumuńskiego RRP, niezależnie od faktu, że Rumunia zasadniczo adekwatnie i wystarczająco zareagowała na potrzebę natychmiastowego wsparcia gospodarki za pomocą środków fiskalnych w latach 2020

i 2021, zgodnie z ogólną klauzulą wyjścia paktu stabilności i wzrostu. W zaleceniach odniesiono się również do konieczności prowadzenia przez Rumunię polityki fiskalnej zgodnie z zaleceniem Rady wydanym na podstawie art. 126 ust. 7 Traktatu w celu likwidacji nadmiernego deficytu. W dniu 18 czerwca 2021 r. Rada zaleciła Rumunii likwidację nadmiernego deficytu najpóźniej do 2024 r., przy czym wyznaczyła termin 15 października 2021 r. na podjęcie przez Rumunię skutecznych działań i przedstawienie sprawozdania na temat strategii konsolidacji.

(13) Plan obejmuje obszerny zestaw wzajemnie wzmacniających się reform i inwestycji, które przyczyniają się do skutecznego sprostania wszystkim wyzwaniom lub znacznej części wyzwań gospodarczych i społecznych określonych w zaleceniach krajowych Rady skierowanych do Rumunii w ramach europejskiego semestru w 2019 i 2020 r. W szczególności oczekuje się, że reformy i inwestycje uwzględnione w planie przyczynią się do stabilności finansów publicznych i systemu emerytalnego, opieki zdrowotnej, administracji publicznej, otoczenia działalności gospodarczej, edukacji oraz zielonej i cyfrowej transformacji.

(14) Pełna cyfryzacja administracji podatkowej i stopniowe wycofywanie nadmiernych bodźców podatkowych, a także ulepszone ramy fiskalne przyczynią się do stabilności finansów publicznych. Celem planu jest również zapewnienie stabilności i sprawiedliwości publicznego systemu emerytalnego. Oczekuje się, że reformy opieki zdrowotnej, którym towarzyszyć będą inwestycje w cyfryzację, poprawią dostęp do systemu opieki zdrowotnej, jego efektywność kosztową i odporność.

(15) Do poprawy jakości i skuteczności administracji publicznej przyczynią się: podejmowanie decyzji w oparciu o dowody, długoterminowe planowanie i konsultacje publiczne oraz środki mające na celu usprawnienie procedury udzielania zamówień publicznych, zwiększenie skuteczności i niezależności systemu sądownictwa i walki z korupcją. Reformy dotyczące określania płac minimalnych, wzmocnienia ładu korporacyjnego w przedsiębiorstwach państwowych oraz dialogu społecznego przyczynią się również do realizacji długofalowych zaleceń krajowych. W planie przewiduje się również wprowadzenie jednolitego, włączającego i wysokiej jakości systemu wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem, któremu towarzyszą inwestycje w opiekę nad dziećmi.

(16) Niniejsza decyzja pozostaje bez uszczerbku dla decyzji Komisji 6569 z dnia 13 grudnia 2006 r. w sprawie ustanowienia mechanizmu współpracy i weryfikacji postępów Rumunii w realizacji określonych założeń w zakresie reformy systemu sądownictwa oraz walki z korupcją. Założone cele wymienione w załączniku do tej decyzji zmierzają do zapewnienia przestrzegania przez Rumunię wartości państwa prawnego zapisanych w art. 2 TUE i mają dla niej wiążący charakter. Rumunia jest zobowiązana do podjęcia odpowiednich działań w celu realizacji tych założeń, z należytym uwzględnieniem, zgodnie z zasadą lojalnej współpracy określoną w art. 4 ust. 3 TUE, sprawozdań sporządzonych przez Komisję na podstawie wspomnianej decyzji, w szczególności zaleceń sformułowanych w tych sprawozdaniach.

(17) Plan propaguje zrównoważone i cyfrowe inwestycje oraz wspiera działania badawczo-rozwojowe. Reformy dotyczące stopniowego wycofywania węgla, utworzenia chmury rządowej i wprowadzenia elektronicznego dowodu tożsamości przyczyniają się do wspierania dwojakiej transformacji – zielonej i cyfrowej.

(18) W odpowiedzi na wyżej wymienione wyzwania oczekuje się, że plan przyczyni się również do skorygowania zakłóceń równowagi makroekonomicznej, które wskazano

w zaleceniach wydanych w 2020 r. na podstawie art. 6 rozporządzenia (UE) nr 1176/2011 i których Rumunia doświadcza – w szczególności w odniesieniu do ryzyka utraty konkurencyjności kosztowej, pogarszającej się pozycji zewnętrznej i rosnącego deficytu obrotów bieżących – w kontekście ekspansywnej polityki fiskalnej i nieprzewidywalnego otoczenia działalności gospodarczej.

Przyczynienie się do potencjału wzrostu gospodarczego, tworzenia miejsc pracy oraz odporności gospodarczej, społecznej i instytucjonalnej

(19) Zgodnie z art. 19 ust. 3 lit. c) i kryterium 2.3 załącznika V do rozporządzenia (UE) 2021/241 RRP ma mieć duży wpływ (rating A) na wzmocnienie potencjału wzrostu gospodarczego, tworzenie miejsc pracy oraz zwiększenie odporności gospodarczej, społecznej i instytucjonalnej Rumunii, przyczyniając się do realizacji Europejskiego filaru praw socjalnych, w tym poprzez promowanie polityki na rzecz dzieci i młodzieży, a także na złagodzenie skutków gospodarczych i społecznych kryzysu związanego z COVID-19, a przez to na wzmocnienie spójności i konwergencji gospodarczej, społecznej i terytorialnej w Unii.

(20) Symulacje przeprowadzone przez służby Komisji pokazują, że RRP, wraz z pozostałymi środkami w ramach Instrumentu Unii Europejskiej na rzecz Odbudowy, ma potencjał zwiększenia PKB Rumunii o wartość wynoszącą od 1,8 % do 2,9 % do 2026 r., bez uwzględniania ewentualnych pozytywnych skutków reform strukturalnych, które mogą być znaczące.

(21) Oczekuje się, że wdrożenie społecznych i edukacyjnych reform oraz inwestycji przyczyni się do wyeliminowania niektórych długotrwałych słabości i braków strukturalnych, a jednocześnie będzie stymulować wzrost gospodarczy. Plan obejmuje środki mające na celu wzmocnienie administracji publicznej, wsparcie inwestycji prywatnych, w szczególności dla MŚP, oraz wzmocnienie otoczenia działalności gospodarczej, w tym poprzez zmniejszenie obciążeń administracyjnych dla przedsiębiorstw.

(22) Przewidziane w planie reformy w dziedzinie edukacji i rynku pracy mają przyczynić się do wzmocnienia rynku pracy, a przy tym sprzyjać wzrostowi gospodarczemu. Oczekuje się, że kluczowe reformy dotyczące stopniowego wycofywania węgla i dekarbonizacji transportu, a także inwestycje promujące zieloną i cyfrową transformację zwiększą konkurencyjność i ogółem uczynią gospodarkę bardziej zrównoważoną.

(23) Szereg środków ma przyczynić się do spójności społecznej i wdrożenia Europejskiego filaru praw socjalnych. Środki te obejmują zwiększenie dostępności dobrej jakości wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem, realizację reformy dotyczącej minimalnego dochodu zapewniającego włączenie społeczne, reform opieki zdrowotnej i wprowadzenie systemu bonów, który może zwiększyć uczestnictwo w rynku pracy osób biernych zawodowo i dostęp do usług społecznych dla nowo zatrudnionych pracowników.

(24) Oczekuje się, że dzięki reformom i inwestycjom edukacyjnym uwzględnionym w planie zwiększy się odporność społeczna. Posiadanie dobrze wykwalifikowanej siły roboczej i ograniczenie zjawiska wczesnego kończenia nauki powinno sprawić, że gospodarka będzie lepiej przygotowana do radzenia sobie z przyszłymi wstrząsami, a ludność będzie w stanie lepiej dostosować się do zmieniających się modeli gospodarczych.

(25) Ubóstwo i nierówności dochodowe pogłębiły się w czasie pandemii, dysproporcje regionalne utrzymują się, a słabsze grupy są nimi bardziej dotknięte. Plan ma przyczynić się do wdrożenia Europejskiego filaru praw socjalnych poprzez promowanie polityki na rzecz dzieci i młodzieży. Oczekuje się, że reformy i inwestycje będą odpowiedzią na problemy strukturalne w obszarach, w których kryzys pandemiczny odcisnął swoje piętno, a szczególnie w obszarze zdrowia, edukacji i otoczenia działalności gospodarczej. Ponadto kluczowe znaczenie dla wewnętrznego umocnienia kraju będą mieć inwestycje w podstawową infrastrukturę transportową w obecnie słabo połączonych regionach kraju oraz w łączność cyfrową na obszarach wiejskich.

Zasada „nie czyń poważnych szkód”

(26) Zgodnie z art. 19 ust. 3 lit. d) i kryterium 2.4 załącznika V do rozporządzenia (UE) 2021/241 RRP ma przyczynić się do zapewnienia, aby żadne z działań (rating A) służących realizacji reform i projektów inwestycyjnych ujętych w RRP nie czyniło poważnych szkód dla celów środowiskowych w rozumieniu art. 17 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852[4] (zasada „nie czyń poważnych szkód”).

(27) Zgodnie wytycznymi technicznymi przedstawionymi w zawiadomieniu Komisji *Wytyczne techniczne dotyczące stosowania zasady „nie czyń poważnych szkód”* na podstawie rozporządzenia ustanawiającego Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności[5] Rumunia przedstawiła dowody i zapewnienia, że działania służące realizacji reform i projektów inwestycyjnych opisanych w planie mają nie powodować poważnych szkód w zakresie żadnego z sześciu celów środowiskowych, a mianowicie łagodzenia zmiany klimatu, przystosowania się do zmiany klimatu, zrównoważonego wykorzystywania i ochrony zasobów wodnych i morskich, gospodarki o obiegu zamkniętym, zapobiegania zanieczyszczeniu i jego kontroli oraz ochrony i odbudowy bioróżnorodności i ekosystemów. W stosownych przypadkach Rumunia zaproponowała podjęcie działań ograniczających ryzyko, aby zapobiec powstaniu poważnych szkód, a wdrożenie tych działań zostanie zapewnione za pomocą odpowiednich kamieni milowych.

(28) Szczególną uwagę zwrócono na działania, których wpływ na cele środowiskowe uzasadnia ścisłą kontrolę. W szczególności inwestycjom drogowym towarzyszy reforma mająca na celu dekarbonizację transportu, która obejmuje środki w zakresie zielonego opodatkowania, zachęty dla pojazdów bezemisyjnych, złomowanie pojazdów zanieczyszczających środowisko, środki bezpieczeństwa drogowego oraz bardzo znaczący wzrost liczby stacji ładowania samochodów elektrycznych. W planie wykazano również, że budowa sieci dystrybucyjnej umożliwiającej transport zielonego wodoru w regionie Oltenii jest dostosowana do przyszłych wyzwań, ponieważ w 2030 r. sieć będzie przesyłać w 100 % wodór odnawialny lub inne odnawialne gazy, począwszy od co najmniej 20 % wodoru odnawialnego, w przypadku gdy zostanie on zamówiony do dnia 30 czerwca 2026 r. Warunki te są weryfikowane za pomocą pośrednich kamieni milowych w momencie udzielania

[4] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852 z dnia 18 czerwca 2020 r. w sprawie ustanowienia ram ułatwiających zrównoważone inwestycje, zmieniające rozporządzenie (UE) 2019/2088 (Dz.U. L 198 z 22.6.2020, s. 13).

[5] Dz.U. C 58 z 18.2.2021, s. 1.

zamówienia. Zgodność inwestycji w skojarzoną gospodarkę energetyczną opartą na gazie, w ramach której umożliwia się wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii i niskoemisyjnych gazów, z zasadą „nie czyń poważnych szkód” jest zapewniona poprzez przyjęcie i realizację krajowej strategii i planu działania w zakresie wodoru oraz instalację zdolności produkcji wodoru odnawialnego, zamknięcie instalacji do wytwarzania energii elektrycznej i ciepła z węgla kamiennego i brunatnego, znaczną ilość dodatkowych mocy wytwórczych w zakresie odnawialnych źródeł energii oraz poprzez konkretne reformy i inwestycje mające na celu zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych. Oczekuje się, że odpady powstałe w wyniku renowacji będą przetwarzane zgodnie z zasadami gospodarki o obiegu zamkniętym. Środki w zakresie przetwarzania odpadów i recyklingu nie powinny obejmować inwestycji w spalanie ani mechaniczno-biologiczne przetwarzanie zgodnie z zasadą „nie czyń poważnych szkód”. Środki mające na celu wymianę floty pojazdów gwarantują, że do finansowania powinny kwalifikować się wyłącznie czyste ekologicznie pojazdy. Ponadto oczekuje się, że inwestycje w gospodarkę wodną nie będą prowadzić do pogorszenia się stanu ekologicznego jednolitych części wód, których te inwestycje dotyczą, dzięki temu, że zostaną wzięte pod uwagę ustalenia i warunki określone w kompleksowej i skumulowanej ocenie oddziaływania na środowisko, która ma zostać przeprowadzona do celów tych inwestycji.

Przyczynienie się do zielonej transformacji, w tym do różnorodności biologicznej

(29) Zgodnie z art. 19 ust. 3 lit. e) i kryterium 2.5 załącznika V do rozporządzenia (UE) 2021/241 RRP zawiera działania, które przyczyniają się w dużym stopniu (rating A) do zielonej transformacji, w tym do różnorodności biologicznej, lub do sprostania związanym z tym wyzwaniom. Działania wspierające realizację celów klimatycznych opiewają na kwotę wynoszącą 41 % łącznej alokacji w ramach RRP, obliczoną zgodnie z metodyką określoną w załączniku VI do tego rozporządzenia. Zgodnie z art. 17 przedmiotowego rozporządzenia plan odbudowy i zwiększania odporności jest spójny z informacjami zawartymi w krajowym planie w dziedzinie energii i klimatu 2021-2030.

(30) RRP obejmuje długotrwałe reformy i inwestycje przyczyniające się do zielonej transformacji. Obejmuje reformę dotyczącą stopniowego wycofywania produkcji energii z węgla kamiennego i brunatnego do 2032 r., co ma kluczowe znaczenie dla dekarbonizacji sektora energetycznego i uwolnienia potencjału w zakresie wykorzystania odnawialnych źródeł energii. Reformy promujące zrównoważony transport obejmują dekarbonizację transportu drogowego, zielone opodatkowanie, zachęty promujące korzystanie z pojazdów bezemisyjnych, przesunięcie międzygałęziowe na rzecz transportu kolejowego i wodnego oraz środki promujące bezpieczeństwo drogowe. W planie kładzie się również duży nacisk na efektywność energetyczną budynków prywatnych i publicznych. Oczekuje się, że wprowadzenie ekologicznego planowania budżetowego, cyfryzacja transportu drogowego i kolejowego oraz rozwój infrastruktury ładowania pojazdów elektrycznych, przystosowanie się do zmiany klimatu i gospodarka o obiegu zamkniętym ułatwią również zieloną transformację we wszystkich sektorach gospodarki.

(31) Dzięki kilku reformom i inwestycjom w sektorze leśnym, takim jak przyjęcie krajowej strategii leśnej oraz ekologiczna odbudowa siedlisk i ochrona gatunków, plan ma przyczynić się również do ochrony i przywrócenia bioróżnorodności. Przeprowadzenie reform i realizacja inwestycji w zakresie efektywnego gospodarowania zasobami, ponownego wykorzystania materiałów i ograniczenia

ilości odpadów ma na celu zapewnić, aby do 2030 r. Rumunia przeszła na gospodarkę o obiegu zamkniętym.

Przyczynianie się do transformacji cyfrowej

(32) Zgodnie z art. 19 ust. 3 lit. f) i kryterium 2.6 załącznika V do rozporządzenia (UE) 2021/241 RRP zawiera działania, które przyczyniają się w dużym stopniu (rating A) do transformacji cyfrowej lub do sprostania związanym z tym wyzwaniom. Działania wspierające realizację celów cyfrowych stanowią kwotę wynoszącą 20,5 % łącznej alokacji w ramach RRP, obliczoną zgodnie z metodyką określoną w załączniku VII do rozporządzenia (UE) 2021/241.

(33) Oczekuje się, że plan pozwoli sprostać wyzwaniom w zakresie cyfryzacji związanym z administracją publiczną, ponieważ proponuje się w nim kompleksowy pakiet reform i inwestycji, aby zapewnić obywatelom i przedsiębiorstwom bezpieczne, interoperacyjne, opłacalne i szybkie usługi nakierowane na użytkownika. Plan obejmuje nową ustawę o interoperacyjności systemów informacyjnych, mającą szczegółowo określać jednolity zestaw norm i zasad, które podmioty publiczne mają stosować, aby opracowywać aplikacje w bezpiecznym i zrównoważonym środowisku, ustawę dotyczącą rządowej chmury obliczeniowej określającą obowiązki i zadania w zakresie projektowania, wdrażania i rozwoju infrastruktury, technologii i usług chmurowych oraz zarządzania nimi, strategię bezpieczeństwa cybernetycznego oraz reformę wdrażającą zalecenia w ramach wspólnego unijnego zestawu narzędzi na rzecz łączności, a także ustawę o bezpieczeństwie 5G, która stanowi podstawę wdrożenia sieci 5G. Reformy opierają się na szerokim wachlarzu kluczowych inwestycji, takich jak inwestycje w rozwój chmury rządowej, cyfryzację sektora zdrowia i sądownictwa, inwestycje w dziedzinie środowiska, inwestycje wspierające zatrudnienie i ochronę socjalną, inwestycje w cyfryzację zamówień publicznych, organizacji pozarządowych, łączność na obszarach białych, zapewnienie cyberbezpieczeństwa dla różnych struktur oraz zwiększenie umiejętności cyfrowych zarówno wśród urzędników służby cywilnej, jak i ogółu społeczeństwa. Oczekuje się, że wprowadzenie elektronicznego dowodu tożsamości ułatwi kontakty cyfrowe między podmiotami publicznymi lub prywatnymi a obywatelami. Ponadto wraz z włączeniem definicji nowych zawodów cyfrowych do kodeksu klasyfikacji zawodów oczekuje się, że rynek pracy dostosuje się do najnowszych zmian w sektorze cyfrowym.

(34) W planie przewidziano także wspieranie cyfryzacji transportu drogowego i kolejowego oraz ułatwienie podatnikom przestrzegania przepisów poprzez rozwój usług cyfrowych, aktualizację systemów i aplikacji organów podatkowych i organów celnych. Oczekuje się, że sektor przedsiębiorstw skorzysta na znacznych inwestycjach, które mają przyspieszyć cyfryzację zarówno MŚP, jak i dużych przedsiębiorstw, ze szczególnym naciskiem na rozwój i wdrażanie zaawansowanych technologii (takich jak technologia blockchain, technologia kwantowa, chmura obliczeniowa, sztuczna inteligencja). Reforma stanowiąca podstawę inwestycji ma usprawnić, uprościć i w pełni zdigitalizować wymogi regulacyjne dotyczące działalności gospodarczej (takie jak założenie przedsiębiorstwa, wyjście z rynku/zamknięcie przedsiębiorstwa, a także wymogi regulacyjne dotyczące sprawozdawczości z obowiązków przedsiębiorstw w zakresie rynku pracy). W odniesieniu do edukacji reformy obejmują normy zapewniające jakość działań edukacyjnych online oraz dostosowanie systemu edukacyjnego do europejskich ram kompetencji cyfrowych dla studentów DigComp. Odnośne inwestycje dotyczą rozwoju tematycznych kursów

szkoleniowych, w zakresie umiejętności cyfrowych i kompetencji w dziedzinie pedagogiki cyfrowej, w szczególności w przypadku nauczycieli na obszarach wiejskich i w innych środowiskach znajdujących się w niekorzystnej sytuacji, dotacji na laboratoria informatyczne i inteligentne ośrodki, rozwoju otwartych zasobów edukacyjnych oraz programów cyfryzacji uniwersytetów.

(35) Wszystkie komponenty planu obejmują środki mające bezpośredni wpływ na transformację cyfrową lub podejmowanie powiązanych wyzwań. Kluczowymi komponentami są: transformacja cyfrowa, a następnie edukacja, zrównoważony transport i wsparcie dla przedsiębiorstw oraz badania, rozwój i innowacje. Oczekuje się, że środki przyczyniające się do transformacji cyfrowej zwiększą skuteczność administracji publicznej, zmniejszą obciążenia administracyjne, zwiększą konkurencyjność przedsiębiorstw i wyposażą część społeczeństwa (w szczególności studentów, nauczycieli i urzędników służby cywilnej) w podstawowe i zaawansowane umiejętności cyfrowe, co zapewni efekt synergii dla całej gospodarki. Wymiar cyfrowy jest wzmocniony wymiarem transgranicznym, ponieważ oczekuje się, że Rumunia weźmie udział w obejmującym wiele krajów projekcie dotyczącym procesorów o niskim poborze mocy i półprzewodnikowych układów scalonych, zaplanowanym jako ważny projekt stanowiący przedmiot wspólnego europejskiego zainteresowania.

Trwały wpływ

(36) Zgodnie z art. 19 ust. 3 lit. g) i kryterium 2.7 załącznika V do rozporządzenia (UE) 2021/241 RRP ma mieć trwały wpływ na Rumunię w dużym stopniu (rating A).

(37) Oczekuje się, że reformy zaproponowane w planie przyczynią się do zwiększenia zdolności Rumunii do osiągania długoterminowych rezultatów i zmian strukturalnych. Oczekuje się, że reforma systemu rekrutacji, wynagrodzeń i rozwoju kariery w sektorze publicznym przyciągnie wykwalifikowane i profesjonalne zasoby ludzkie. Niezależny przegląd i przyjęcie wynikających z niego zaleceń powinien sprawić, że system podatkowy stanie się bardziej sprawiedliwy i skuteczny. Reforma systemu emerytalnego powinna sprawić, że stanie się on bardziej sprawiedliwy i stabilny. Reforma sektora energetycznego powinna przyczynić się do dekarbonizacji produkcji energii. Szersze stosowanie zielonego opodatkowania powinno skłaniać obywateli i przedsiębiorstwa do zachowań bardziej zrównoważonych pod względem środowiskowym, a jednocześnie sprawić, by system podatkowy stał się bardziej sprawiedliwy w stosunku do podmiotów, które nie zanieczyszczają środowiska. Oczekuje się, że utworzenie obszarów metropolitalnych i konsorcjów wiejskich poszerzy narzędzia polityki, którymi dysponują sąsiadujące gminy, aby stawić czoła problemom transgranicznym, takim jak zagęszczenie ruchu, zanieczyszczenie powietrza, gospodarka wodna i polityka mieszkaniowa. Podobnie przepisy prawne będą zachęcać do dobrowolnego łączenia instytucji badawczych, co zwiększy zdolności badawcze i innowacyjne kraju.

(38) Plan obejmuje inwestycje, które mają mieć trwały wpływ, wspierając zieloną i cyfrową transformację gospodarki. Środki związane z cyfryzacją przewidziane w planie mają na celu zwiększenie poziomu cyfryzacji odpowiednich instytucji, co ma mieć trwały wpływ na jakość usług, otoczenie działalności gospodarczej i optymalne wykorzystanie danych sektora publicznego. Dotyczy to kluczowych obszarów, takich jak system sądownictwa, zabezpieczenie społeczne, system opieki zdrowotnej, ramy cyberbezpieczeństwa lub platformy służące poprawie interakcji między

administracjami publicznymi a obywatelami lub przedsiębiorstwami. Plan przyczynia się ponadto do prawidłowego funkcjonowania administracji publicznej w Rumunii. Oczekuje się, że pozytywne wyniki na rynku pracy pojawią się dzięki komplementarności między wprowadzeniem systemu bonów w odniesieniu do pracowników domowych, poprawą usług cyfrowych świadczonych przez służby zatrudnienia oraz wdrożeniem programów rozwoju umiejętności cyfrowych. W wyniku wdrożenia opartego na wynikach systemu wypłat środków finansowych dla świadczeniodawców, lepszego zarządzania pracownikami sektora zdrowia oraz inwestycji w infrastrukturę opieki zdrowotnej spodziewana jest poprawa jakości i zwiększenie dostępności opieki zdrowotnej. Dzięki powołaniu grupy zadaniowej ds. realizacji i monitorowania reform i inwestycji w zakresie transformacji cyfrowej urzędnicy służby cywilnej powinni rozwijać konkretne umiejętności cyfrowe, co umożliwi ciągłe doskonalenie świadczenia wysokiej jakości usług publicznych.

(39) Trwały wpływ planu można również zwiększyć, wykorzystując synergię między planem a innymi programami, w tym tymi finansowanymi z funduszy polityki spójności, w szczególności poprzez skuteczne zajęcie się głęboko zakorzenionymi wyzwaniami terytorialnymi i promowanie zrównoważonego rozwoju.

Monitorowanie i realizacja

(40) Zgodnie z art. 19 ust. 3 lit. h) i kryterium 2.8 załącznika V do rozporządzenia (UE) 2021/241 ustalenia zaproponowane w RRP są adekwatne (rating A), aby zapewnić skuteczne monitorowanie i realizację RRP, w tym planowanego harmonogramu działań, kamieni milowych i wartości docelowych oraz związanych z nimi wskaźników.

(41) RRP ma być realizowany i monitorowany w ramach wielopoziomowego sprawowania rządów. Na szczeblu centralnym koordynację zapewnia międzyresortowy komitet ds. koordynacji planu odbudowy i zwiększania odporności, odpowiedzialny za ocenę postępów w realizacji planu, w ścisłej współpracy z Ministerstwem Inwestycji i Projektów Europejskich (MIPE). MIPE zostaje mianowane krajowym koordynatorem odpowiedzialnym za przygotowanie, negocjowanie i zatwierdzanie planu, wspomaganym przez Ministerstwo Finansów Publicznych (w zadaniach związanych z podpisaniem umowy pożyczki i umowy w sprawie finansowania). Na potrzeby tego zadania w ramach MIPE powinna zostać ustanowiona wyspecjalizowana struktura. Realizację RRP powinny zapewnić właściwe ministerstwa i podległe im struktury w drodze zawierania umów w sprawie finansowania z MIPE. Umowy powinny zawierać postanowienia dotyczące monitorowania inwestycji i reform, realizacji planów finansowych, a także obowiązków sprawozdawczych. Plan przewiduje również, że niezależny organ audytowy będzie odpowiedzialny za przeprowadzenie audytu i kontroli. Organ ten jest tą samą instytucją audytową co instytucja wykorzystywana w przypadku europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych i jest niezależny od organu koordynującego i instytucji odpowiedzialnych za wdrażanie reform i inwestycji. Wzmocnienie zdolności administracyjnych, w tym poprzez zatrudnienie dodatkowego personelu, powinno zostać zapisane w akcie prawnym (w celu zapewnienia terminowego i skutecznej realizacji środków przewidzianych w planie). Model zarządzania przewiduje jasny podział odpowiedzialności za realizację planu, monitorowanie postępów i sprawozdawczość. Kamienie milowe i wartości docelowe rumuńskiego planu są jasne i realistyczne oraz odpowiednio odzwierciedlają inwestycje i reformy przewidziane w planie. Wskaźniki są adekwatne, akceptowalne i wystarczająco

wiarygodne. Kamienie milowe i wartości docelowe odnoszą się również do zakończonych już działań, które kwalifikują się na podstawie art. 17 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2021/241. Do uzasadnienia wniosku o wypłatę wymagane jest osiągnięcie w zadowalającym stopniu tych kamieni milowych i wartości docelowych.

(42) Państwa członkowskie powinny zadbać o to, by informowano o wsparciu udzielonym w ramach Instrumentu i potwierdzano takie wsparcie zgodnie z art. 34 rozporządzenia (UE) 2021/241. O wsparcie techniczne można wystąpić w ramach Instrumentu Wsparcia Technicznego ustanowionego rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/240[6], aby pomóc państwom członkowskim w realizacji ich RRP.

Kalkulacja kosztów

(43) Zgodnie z art. 19 ust. 3 lit. i) i kryterium 2.9 załącznika V do rozporządzenia (UE) 2021/241 przedstawione w RRP uzasadnienie kwoty szacunkowych łącznych kosztów RRP jest w umiarkowanym stopniu (rating B) racjonalne i wiarygodne, zgodne z zasadą efektywności kosztowej i proporcjonalne do spodziewanego wpływu na krajową gospodarkę i społeczeństwo.

(44) Przedstawione informacje i dowody dotyczące szacunkowych łącznych kosztów są w przeważającej mierze szczegółowe i jasne dla większości środków. W większości przypadków Rumunia dostarczyła informacje na temat istniejących lub podobnych projektów inwestycyjnych w przeszłości lub na temat danych porównawczych dotyczących głównych czynników kosztotwórczych, które umożliwiają uzasadnienie większości szacunków kosztów. W przypadku większości środków informacje na temat szacunkowych łącznych kosztów obejmują wyraźne dowody potwierdzające lub odpowiednie odniesienia uzasadniające zastosowane referencyjne koszty jednostkowe. W przypadku niektórych środków dodatkowe informacje zawierające bardziej szczegółowe szacunki i uzasadnienia mogłyby zwiększyć poziom pewności, że koszty są racjonalne i wiarygodne. Ponieważ w odniesieniu do tych szacunków kosztów metodyka nie jest wystarczająco dobrze wyjaśniona, a związek między uzasadnieniem a samym kosztem w niektórych przypadkach nie jest w pełni jasny, w ocenie pod kątem kryterium kalkulacji kosztów przyznano rating „w umiarkowanym stopniu”. Rumunia przedstawiła wystarczające informacje i dowody wskazujące na to, że kwota szacunkowych łącznych kosztów planu odbudowy i zwiększania odporności, który ma być finansowany w ramach Instrumentu, nie jest pokryta z istniejącego lub planowanego finansowania unijnego. Na koniec, szacunkowe łączne koszty RRP są zgodne z zasadą efektywności kosztowej i proporcjonalne do spodziewanego wpływu na krajową gospodarkę i społeczeństwo.

Ochrona interesów finansowych Unii

(45) Zgodnie z art. 19 ust. 3 lit. j) i kryterium 2.10 załącznika V do rozporządzenia (UE) 2021/241 ustalenia zaproponowane w RRP są adekwatne (rating A), aby zapobiegać korupcji, nadużyciom finansowym i konfliktom interesów, a także aby je wykrywać i eliminować, podczas korzystania ze środków finansowych udostępnionych na podstawie tego rozporządzenia, i ustalenia te mają skutecznie zapobiegać podwójnemu finansowaniu w ramach tego rozporządzenia i innych programów unijnych. Pozostaje to bez uszczerbku dla stosowania innych instrumentów i narzędzi służących

[6] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/240 z dnia 10 lutego 2021 r. ustanawiające Instrument Wsparcia Technicznego (Dz.U. L 57 z 18.2.2021, s. 1).

propagowaniu i egzekwowaniu przestrzegania prawa Unii, w tym stosowanych w celu zapobiegania korupcji, nadużyciom finansowym i konfliktom interesów oraz ich wykrywania i korygowania, a także w celu ochrony budżetu Unii zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2020/2092[7].

(46) System kontroli wewnętrznej opisany w RRP opiera się na solidnych procesach i strukturach; wyraźnie określono w nim poszczególne podmioty oraz ich role i obowiązki w zakresie wykonywania zadań dotyczących kontroli wewnętrznej. Oczekuje się, że system kontroli wewnętrznej i inne adekwatne ustalenia, w tym dotyczące gromadzenia i publikacji danych na temat ostatecznych odbiorców, będą zapobiegać korupcji, nadużyciom finansowym i konfliktom interesów oraz umożliwią ich wykrywanie i eliminowanie podczas korzystania ze środków finansowych udostępnionych na podstawie rozporządzenia (UE) 2021/241, a także umożliwią unikanie podwójnego finansowania na podstawie tego rozporządzenia i innych programów unijnych. Do czasu złożenia pierwszego wniosku o płatność należy wprowadzić system repozytoriów, który będzie służył monitorowaniu wdrażania Instrumentu i będzie w pełni operacyjny. Kamień milowy powinien zapewnić, aby system posiadał co najmniej następujące funkcje: a) gromadzenie danych i monitorowanie realizacji kamieni milowych i wartości docelowych; oraz b) gromadzenie i przechowywanie danych oraz zapewnianie dostępu do danych wymaganych na podstawie art. 22 ust. 2 lit. d) ppkt (i)–(iii) rozporządzenia.

(47) Należy wdrożyć szczególne środki w celu sprawdzenia zgodności z przepisami dotyczącymi zamówień publicznych, w celu zapobiegania korupcji i ochrony interesów finansowych. Instytucja Audytowa wchodząca w skład struktury Trybunału Obrachunkowego opiera swoje podejście do audytu na strategii systemowej obejmującej zarówno istniejący system sprawozdawczości w zakresie kamieni milowych i wartości docelowych, a także systemie kontroli wewnętrznej, który służy zapobieganiu nadużyciom finansowym, konfliktom interesów, korupcji i podwójnemu finansowaniu oraz ich wykrywaniu i korygowaniu. Plan zawiera informacje na temat zdolności administracyjnych organów, które będą monitorować, kontrolować i realizować plan w Rumunii, a także podmiotów, które mają wykonywać czynności audytowe. Zawiera on również informacje na temat mandatu prawnego poszczególnych organów. Zatwierdzenie pełnego mandatu prawnego podmiotu koordynującego i Ministerstwa Finansów Publicznych, w tym dokładnych czynności, które ma wykonywać organ audytowy, spodziewane jest dopiero po zatwierdzeniu planu. W związku z tym wejście w życie nadzwyczajnego rozporządzenia rządu w sprawie mechanizmu finansowego, wykonawczego, kontrolnego i audytowego uznano za kamień milowy, który musi zostać zrealizowany przed złożeniem pierwszego wniosku o płatność.

Spójność RRP

(48) Zgodnie z art. 19 ust. 3 lit. k) i kryterium 2.11 załącznika V do rozporządzenia (UE) 2021/241 RRP zawiera w dużym stopniu (rating A) działania służące realizacji reform i projektów inwestycji publicznych, które mają spójny charakter.

[7] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2020/2092 z dnia 16 grudnia 2020 r. w sprawie ogólnego systemu warunkowości służącego ochronie budżetu Unii (Dz.U. L 433 I z 22.12.2020, s. 1).

(49) Plan ten opiera się na sześciu spójnych filarach wspierających pobudzanie rumuńskiej gospodarki, wkład w jej zieloną i cyfrową transformację oraz zwiększanie jej odporności na ścieżce, która prowadzi ku bardziej zrównoważonemu wzrostowi sprzyjającemu włączeniu społecznemu. Każdy filar opiera się na komponentach, w tym na spójnych pakietach wzajemnie wzmacniających się i uzupełniających reform i inwestycji. Wszystkie filary obejmują komplementarne i spójne cele. Plan nie zawiera niespójności ani sprzeczności między filarami lub komponentami. Dużym inwestycjom w infrastrukturę drogową towarzyszą środki wspomagające służące dekarbonizacji transportu drogowego, a zatem są one spójne z celami filaru zielonej transformacji. Podobnie inwestycje w infrastrukturę gazową i produkcję energii elektrycznej towarzyszą przechodzeniu na energetykę bezemisyjną w kontekście reformy dotyczącej stopniowego wycofywania węgla. Potrzeba ustanowienia systematycznej komplementarności ze środkami udostępnianymi w ramach polityki spójności jest oczywista, a przykłady przedstawiono w ramach komponentów. Rozgraniczenia są dostatecznie wyraźne i powinny także zostać uwzględnione przy finalizacji umowy partnerstwa i programów polityki spójności.

Równość

(50) RRP obejmuje szereg środków, co do których oczekuje się, że przyczynią się do sprostania krajowym wyzwaniom w dziedzinie równości płci i równych szans dla wszystkich. Wśród nich są środki uwzględniające potrzeby osób z niepełnosprawnością, w tym w odniesieniu do dostępności transportu, budynków i cyfrowych usług publicznych. Jeżeli chodzi o równość płci, plan obejmuje środki mające na celu zrównanie wieku emerytalnego w czasie, a także minimalny próg udziału kobiet w programach szkoleniowych wynoszący 50 % w przypadku programów rozwoju umiejętności cyfrowych. Plan zawiera również cele mające stymulować uczestnictwo w rynku pracy osób znajdujących się w niekorzystnej sytuacji (w tym osób z niepełnosprawnością, osób starszych oraz Romów i innych mniejszości).

Samoocena bezpieczeństwa

(51) Zgodnie z art. 18 ust. 4 lit. g) rozporządzenia (UE) 2021/241 w planie przewidziano samoocenę bezpieczeństwa w odniesieniu do inwestycji związanych z chmurą rządową i sieciami 5G. W odniesieniu do chmury rządowej Rumunia wymienia ryzyka związane z zarządzaniem, strategią świadczenia usług, wdrażaniem architektury, bezpieczeństwem infrastruktury, kontrolą dostępu i zarządzaniem tożsamością, zarządzaniem informacjami i danymi, operacjami informatycznymi, zarządzaniem dostawcami technologii, oraz ryzyka związane ze stabilnością, w tym potencjalne środki ograniczania ryzyka. W odniesieniu do środków w dziedzinie łączności, w szczególności dotyczących korzystania z sieci 5G, scenariusze ryzyka są związane z niewystarczającymi środkami bezpieczeństwa, łańcuchem dostaw 5G, sposobem działania kluczowych agresorów, wzajemnymi zależnościami między sieciami 5G a innymi systemami krytycznymi oraz z urządzeniami użytkowników końcowych. Środki ograniczające ryzyko obejmują m.in. opracowanie krajowych ram regulacyjnych w zakresie cyberbezpieczeństwa oraz aktu w sprawie cyberbezpieczeństwa i obrony. Plan obejmuje również reformy wdrażające wspólny unijny zestaw narzędzi na rzecz łączności oraz wejście w życie ustawy o bezpieczeństwie 5G.

Projekty transgraniczne i dotyczące wielu krajów

(52) RRP obejmuje inwestycje wzdłuż transeuropejskich korytarzy transportowych (TEN-T). Ponadto oczekuje się, że rozwój co najmniej 315 km europejskiego systemu zarządzania transportem kolejowym umożliwi interoperacyjność z systemami kolejowymi innych państw członkowskich. W planie przewidziano również wsparcie udziału rumuńskich przedsiębiorstw w obejmującym wiele krajów projekcie dotyczącym procesorów o niskim poborze mocy i półprzewodnikowych układów scalonych, który ma zostać zrealizowany głównie w drodze uczestnictwa lub stowarzyszenia z planowanym ważnym projektem stanowiącym przedmiot wspólnego europejskiego zainteresowania.

Proces konsultacji

(53) W RRP opisano, że Rumunia przeprowadziła konsultacje z wieloma zainteresowanymi stronami, w tym z władzami regionalnymi i lokalnymi, organizacjami społeczeństwa obywatelskiego, środowiskiem biznesu i innymi odpowiednimi zainteresowanymi stronami. W lutym 2021 r. rząd rumuński zorganizował 12 wydarzeń w ramach konsultacji publicznych, a także 20 spotkań międzyresortowych, aby nadać priorytet inwestycjom i reformom, które mają zostać włączone do RRP. Po spotkaniach konsultacyjnych z zainteresowanymi stronami i międzyresortowych spotkaniach konsultacyjnych projekt planu został opublikowany w celu przeprowadzenia konsultacji publicznych i pokrótce przedstawiony parlamentowi przed jego przyjęciem przez rząd, a następnie przedłożony Komisji.

(54) Aby zapewnić odpowiedzialność odpowiednich podmiotów, kluczowe znaczenie ma zaangażowanie wszystkich odpowiednich władz regionalnych i lokalnych i zainteresowanych stron, w tym partnerów społecznych, w całym okresie realizacji inwestycji i reform przewidzianych w planie.

Pozytywna ocena

(55) Po pozytywnej ocenie Komisji w sprawie RRP Rumunii i stwierdzeniu, że RRP spełnia w zadowalający sposób kryteria oceny określone w rozporządzeniu (UE) 2021/241, zgodnie z art. 20 ust. 2 i załącznikiem V do tego rozporządzenia, w niniejszej decyzji należy określić reformy i projekty inwestycyjne niezbędne do zrealizowania RRP, odpowiednie kamienie milowe, wartości docelowe i wskaźniki, a także kwotę udostępnianą przez Unię na wdrożenie RRP w formie bezzwrotnego wsparcia finansowego i w formie pożyczki.

Wkład finansowy

(56) Szacunkowy łączny koszt RRP Rumunii wynosi 29 181 842 750 EUR. Ponieważ RRP spełnia w zadowalający sposób kryteria oceny określone w rozporządzeniu (UE) 2021/241, a ponadto kwota szacunkowych łącznych kosztów RRP jest niższa od maksymalnego wkładu finansowego dostępnego dla Rumunii, wkład finansowy przydzielony na plan odbudowy i zwiększania odporności Rumunii powinien być równy kwocie szacunkowych łącznych kosztów planu Rumunii.

(57) Zgodnie z art. 11 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2021/241 obliczenie maksymalnego wkładu finansowego dla Rumunii jest aktualizowane do dnia 30 czerwca 2022 r. Tym samym, zgodnie z art. 23 ust. 1 tego rozporządzenia, kwotę dla Rumunii – nieprzekraczającą maksymalnego wkładu finansowego, o którym mowa w art. 11 ust. 1 lit. a) tego rozporządzenia – należy teraz udostępnić do celów zaciągnięcia zobowiązania prawnego do dnia 31 grudnia 2022 r. Jeżeli będzie to konieczne w związku z aktualizacją maksymalnego wkładu finansowego, Rada, działając na

wniosek Komisji, powinna zmienić bez zbędnej zwłoki niniejszą decyzję, aby uwzględnić zaktualizowany maksymalny wkład finansowy obliczony zgodnie z art. 11 ust. 2 tego rozporządzenia.

(58) Aby wesprzeć dodatkowe reformy i inwestycje, Rumunia wystąpiła ponadto o wsparcie w formie pożyczki. Maksymalna wielkość pożyczki, o którą wystąpiła Rumunia, wynosi mniej niż 6,8 % jej dochodu narodowego brutto z 2019 r. w cenach bieżących. Kwota szacunkowych łącznych kosztów planu jest niższa niż suma wkładu finansowego dostępnego dla Rumunii i wsparcia w formie pożyczki, o które wystąpiono.

(59) Wsparcie, które zostanie udostępnione, ma być finansowane z pożyczek zaciąganych przez Komisję w imieniu Unii na podstawie art. 5 decyzji Rady (UE, Euratom) 2020/2053[8]. Płatności wsparcia należy dokonać w transzach, gdy Rumunia w zadowalający sposób osiągnie odpowiednie kamienie milowe i wartości docelowe wskazane w odniesieniu do realizacji RRP.

(60) Rumunia wystąpiła o płatność zaliczkową w wysokości 13 % wkładu finansowego i 13 % pożyczki. Kwotę tę należy udostępnić Rumunii z zastrzeżeniem wejścia w życie umowy przewidzianej w art. 23 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2021/241 („umowa w sprawie finansowania") i umowy pożyczki przewidzianej w art. 15 ust. 2 tego rozporządzenia („umowa pożyczki") i zgodnie z tymi umowami.

(61) Niniejsza decyzja powinna pozostawać bez uszczerbku dla wyniku wszelkich procedur dotyczących przyznawania funduszy unijnych w ramach jakiegokolwiek programu UE innego niż Instrument lub procedur dotyczących zakłóceń funkcjonowania rynku wewnętrznego, które mogą zostać wszczęte, w szczególności na mocy art. 107 i 108 Traktatu. Niniejsza decyzja nie uchyla obowiązku powiadomienia Komisji przez państwo członkowskie, na podstawie art. 108 Traktatu, o przypadkach potencjalnej pomocy państwa,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1
Zatwierdzenia oceny RRP

Zatwierdza się ocenę RRP Rumunii na podstawie kryteriów przewidzianych w art. 19 ust. 3 rozporządzenia (UE) 2021/241. Reformy i projekty inwestycyjne w ramach RRP, ustalenia oraz harmonogram monitorowania i realizacji RRP, w tym odpowiednie kamienie milowe i wartości docelowe oraz dodatkowe kamienie milowe i wartości docelowe związane z płatnością pożyczki, odpowiednie wskaźniki dotyczące osiągnięcia planowanych kamieni milowych i wartości docelowych oraz ustalenia dotyczące sposobu zapewnienia Komisji pełnego dostępu do odpowiednich danych bazowych określono w załączniku do niniejszej decyzji.

Artykuł 2
Wkład finansowy

1. Unia udostępnia Rumunii wkład finansowy w formie bezzwrotnego wsparcia w wysokości 14 239 689 750 EUR. Kwota 10 211 538 399 EUR jest dostępna do

[8] Dz.U. L 424 z 15.12.2020, s. 1.

celów zaciągnięcia zobowiązań prawnych do dnia 31 grudnia 2022 r.[9] Jeżeli zaktualizowany maksymalny wkład finansowy dla Rumunii w wyniku aktualizacji przewidzianej w art. 11 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2021/241 jest równy kwocie 14 239 689 750 EUR albo wyższy od niej, udostępniana jest dodatkowa kwota w wysokości 4 028 151 351 EUR do celów zaciągnięcia zobowiązań prawnych w okresie od dnia 1 stycznia 2023 r. do dnia 31 grudnia 2023 r. Jeżeli aktualizacja przewidziana w art. 11 ust. 2 rozporządzenia 2021/241 skutkuje zaktualizowanym maksymalnym wkładem finansowym dla Rumunii, który wynosi mniej niż 14 239 689 750 EUR, różnica między zaktualizowanym maksymalnym wkładem finansowym a kwotą 10 211 538 399 EUR dostępna jest do celów zaciągnięcia zobowiązań prawnych zgodnie z procedurą określoną w art. 20 ust. 8 rozporządzenia (UE) 2021/241 w okresie od dnia 1 stycznia 2023 r. do dnia 31 grudnia 2023 r.

2. Wkład finansowy Unii jest udostępniany Rumunii przez Komisję w transzach zgodnie z załącznikiem do niniejszej decyzji. Kwotę 1 851 159 668 EUR udostępnia się jako płatność zaliczkową, która jest równa 13 % wkładu finansowego. Płatności zaliczkowe i transze mogą być wypłacane przez Komisję w jednej racie albo w kilku ratach. Wielkość rat zależy od dostępności środków finansowych.

3. Płatności zaliczkowe są uruchamiane z zastrzeżeniem wejścia w życie umowy w sprawie finansowania i zgodnie z tą umową. Płatności zaliczkowe rozlicza się, odliczając je proporcjonalnie od wypłacanych transz.

4. Uruchomienie transz zgodnie z umową w sprawie finansowania jest uzależnione od dostępności środków finansowych oraz od decyzji Komisji podjętej zgodnie z art. 24 rozporządzenia (UE) 2021/241 i stwierdzającej, że Rumunia osiągnęła w zadowalający sposób odpowiednie kamienie milowe i wartości docelowe wskazane w odniesieniu do realizacji RRP. Aby kwalifikować się do płatności, Rumunia jest zobowiązana zrealizować kamienie milowe i wartości docelowe nie później niż dnia 31 sierpnia 2026 r., z zastrzeżeniem wejścia w życie zobowiązań prawnych, o których mowa w ust. 1.

Artykuł 3
Wsparcie w formie pożyczki

1. Unia udostępnia Rumunii pożyczkę w wysokości maksymalnie 14 942 153 000 EUR.

2. Wsparcie w formie pożyczki jest udostępniane Rumunii przez Komisję w transzach zgodnie z załącznikiem do niniejszej decyzji. Kwotę 1 942 479 890 EUR udostępnia się jako płatność zaliczkową, która jest równa 13 % pożyczki. Płatności zaliczkowe i transze mogą być wypłacane przez Komisję w jednej racie albo w kilku ratach. Wielkość rat zależy od dostępności środków finansowych.

3. Płatności zaliczkowe są uruchamiane z zastrzeżeniem wejścia w życie umowy pożyczki i zgodnie z tą umową. Płatności zaliczkowe rozlicza się, odliczając je proporcjonalnie od wypłacanych transz.

[9] Ta kwota odpowiada alokacji finansowej po odliczeniu proporcjonalnego udziału wydatków Rumunii określonych w art. 6 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2021/241, obliczonej zgodnie z metodyką przyjętą w art. 11 tego rozporządzenia.

4. Uruchomienie transz zgodnie z umową pożyczki jest uzależnione od dostępności środków finansowych oraz od decyzji Komisji podjętej zgodnie z art. 24 rozporządzenia (UE) 2021/241 i stwierdzającej, że Rumunia osiągnęła w zadowalający sposób dodatkowe kamienie milowe i wartości docelowe powiązane z pożyczką i wskazane w odniesieniu do realizacji RRP. Aby kwalifikować się do płatności, Rumunia jest zobowiązana zrealizować dodatkowe kamienie milowe i wartości docelowe nie później niż dnia 31 sierpnia 2026 r.

Artykuł 4
Adresat

Niniejsza decyzja skierowana jest do Rumunii.

Sporządzono w Brukseli dnia […] r.

W imieniu Rady
Przewodniczący